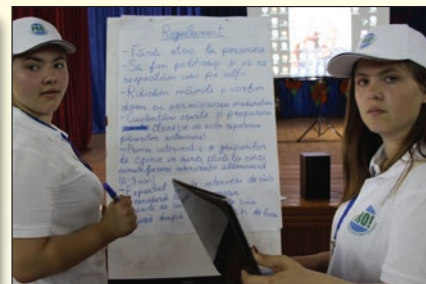

PROIECTUL:

Transparența administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative

Raport de implementare

Chișinău, 2020

UNDEF
The United Nations
Democracy Fund

FNUD
Fonds des Nations Unies
pour la démocratie

Despre proiect:

Proiectul și-a propus creșterea nivelului de transparență în activitatea autorităților publice locale prin elaborarea, promovarea și adoptarea în mod participativ a politicilor publice locale, elaborarea și implementarea unor planuri locale de aprofundare a transparenței și de asigurare a accesului cetățenilor la informațiile de interes public.

Obiectivul principal al proiectului constă în sporirea transparenței APL prin elaborarea și implementarea planurilor locale de aprofundare a transparenței și de asigurare a accesului cetățenilor la informațiile de interes public în 10 localități din Republica Moldova. În acest proiect, accentul s-a pus pe cetățeni activi și ONG-uri care participă la elaborarea planului de acțiune local cu autoritățile locale.

Datorită proiectului au fost înregistrate trei rezultate principale:

- 1) Crearea dialogului durabil între asociațiile obștești și autoritățile publice locale privind politicile de transparență;
- 2) Creșterea capacităților a 150 de membri ai societății civile din 10 comunități-țintă din republică, în elaborarea și monitorizarea politicilor locale pentru administrațiile publice transparente;
- 3) Creșterea gradului de deschidere și responsabilitate față de autoritățile publice locale din 10 comunități din Moldova.

Obiective realizate:

- Grupuri de cetățeni activi create în 10 localități beneficiare ale proiectului;
- Planuri de sporire a transparenței și de asigurare a accesului cetățenilor la informațiile elaborate și adoptate la ședințele consiliilor locale din localitățile beneficiare;
- Două studii privind nivelul de percepție a transparenței prin implementarea politicilor participative în APL, din cele 10 localități țintă, au fost elaborate și prezentate public;
- Treizeci de mini-granturi acordate și valorificate;
- O campanie de advocacy, în problemele relevante proiectului;
- Cele mai bine implementate planuri de transparență locală, au fost menționate în cadrul unui concurs public;
- O campanie media de reflectare a activității autorităților publice locale în domeniul transparenței și sporirii responsabilității.

CAPITOLUL I

Activități la nivelul managementului de proiect

1. Efectuarea a două sondaje sociologice – la începutul și la finele proiectului - privind transparența APL și participarea civică;
2. Desfășurarea a două conferințe – de lansare și de totalizare – referitoare la activitățile din proiect;
3. Desfășurarea galei pentru cel mai bine implementat plan de transparență locală;
4. Desfășurarea campaniei media referitoare la transparență și responsabilitate a autorităților publice locale;
5. Elaborarea Ghidului cetățeanului activ;
6. Elaborarea Ghidului metodologic privind elaborarea planurilor locale de aprofundare a transparenței și asigurare accesului la informație în APL.

Sondaje sociologice

Studiul inițial și final a fost realizat în 10 localități beneficiare ale proiectului.

Perioda de realizare a studiului inițial a fost în iunie – august 2018 și cel final, în noiembrie-decembrie 2019. Pentru realizarea studiului a fost angajat expert independent.

Scopul studiului a constat în analiza impactului activităților desfășurate de către grupurile de inițiativă create la nivel de comunitate în cadrul proiectului "Sporirea transparenței APL prin implementarea politicilor participative", în determinarea nivelului de participare a membrilor

comunității în procesul decizional și a respectării de către autoritățile publice locale a cadrului legal privind transparența în procesul decizional din cele 10 comunități implicate în proiect.

Metodele de cercetare utilizate au fost:

- **Ancheta sociologică pe bază de chestionar aplicată cetățenilor** din cele 10 localități participante în cadrul proiectului. În total au fost aplicate 1000 de chestionare, câte 100 în fiecare localitate în prima etapă (înaintea derulării proiectului în 2018) și același număr a fost aplicat și după finalizarea activităților proiectului (2020);

➤ **Ancheta sociologică pe bază de chestionar aplicat reprezentanților APL** din fiecare comunitate (primar, viceprimar, secretar și consilieri locali), în total fiind aplicate la 78 de respondenți în prima etapă și 104 în a doua etapă 2020;

➤ **Discuție de tip focus grup** – a fost realizat 1 DFG cu reprezentanții grupurilor de inițiativă înaintea derulării proiectului;

➤ **Interviuri semi-structurate** după finalizarea proiectului, cu 5 reprezentanți ai grupurilor de inițiativă.

Interesul cetățenilor pentru implicarea în viața publică și administrativă a comunității, dar și nivelul de transparență a Autorităților Publice Locale a crescut considerabil. Aceasta este concluzia unui studiu elaborat de Centrul Contact în cadrul proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale prin implementarea politicilor participative”, implementat în 10 localități din R.Moldova.

Studiul, de tip comparativ, a evaluat și măsurat nivelul de transparență a APLurilor și implicarea cetățenilor, la începutul (anul 2018) și la finalul

	2018	2020	Au fost consultați de autoritățile locale în probleme de interes general
	Respondenții care consideră că pot influența procesul de luare a deciziilor în localitate		
Total	36.9	39.2	31
Copceac, UTA Găgăuzia	14	70	60
Drochia	22	48	24
Ștefan Vodă	34	36	34
Gura Bîcului, Anenii Noi	36	16	10
Glodeni	37	28	26
Leova	38	22	6
Chetrosu, Anenii Noi	44	42	24
Dubăsarii Vechi, Criuleni	44	36	58
Mereni, Anenii Noi	48	26	38
Costești, Ialoveni	52	68	30

proiectului (anul 2020), iar în rezultat, a analizat impactul activităților desfășurate de către grupurile de inițiativă create la nivel de comunitate, în determinarea nivelului de participare a membrilor comunității în procesul decizional și a respectării de către autoritățile publice locale a cadrului legal privind transparența în procesul decizional din cele 10 comunități implicate în proiect.

Această analiză a relevat sporirea interesului cetățenilor pentru implicarea în viața publică și administrativă a comunităților. Acest rezultat reieșind din activitățile desfășurate în cadrul proiectului, prin care populației i s-a adus la cunoștință despre importanța participării în dezvoltarea comunitară.

La fel, datorită acțiunilor desfășurate, s-a reușit sensibilizarea populației și implicarea, într-un nu-

Anul 2018

	Ședințele Consiliului Local		Dări de seamă publice ale primarului		Audieri publice		Dezbateri publice		Întâlniri consultative la locul de trai	
	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020
Total	76,2	81,4	53,4	51,6	38,9	44,4	21,6	38,6	32,1	36,7
Drochia	64	68	64	52	44	56	32	52	32	52
Glodeni	83	94	57	66	26	78	15	44	19	60
Dubăsarii Vechi, Criuleni	90	88	70	32	41	48	23	46	37	16
Mereni, Anenii Noi	72	76	50	48	44	34	52	36	26	14
Chetrosu, Anenii Noi	65	88	17	10	7	12	4	8	23	2
Costești, Ialoveni	90	84	46	68	56	42	50	40	54	60
Gura Bâcului, Anenii Noi	83	98	77	72	33	8	28	24	13	4
Leova	78	56	39	32	40	32	31	30	21	22
Ștefan Vodă	56	70	35	44	40	54	29	42	22	40
Copceac	81	92	79	92	58	80	52	64	74	90

Anul 2020

	Ședințele Consiliului Local		Dări de seamă publice ale primarului		Audieri publice		Dezbateri publice		Întâlniri consultative la locul de trai	
	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020
Total	19,7	40,3	21,2	32,7	17,6	29,6	14,7	24,8	18,9	29,2
Drochia	12	26	16	20	16	36	8	16	10	36
Glodeni	12	40	16	36	15	56	9	34	14	52
Dubăsarii Vechi, Criuleni	23	38	41	22	28	24	19	24	7	14
Mereni, Anenii Noi	28	20	24	22	26	18	33	32	20	12
Chetrosu, Anenii Noi	13	44	16	16	6	10	5	12	12	8
Costești, Ialoveni	26	36	6	34	6	24	12	16	34	38
Gura Bâcului, Anenii Noi	18	71	46	68	17	12	14	22	8	6
Leova	22	20	14	18	22	20	19	16	18	12
Ștefan Vodă	27	30	18	12	26	40	20	26	29	34
Copceac	16	78	15	78	14	56	9	50	27	80

măr mai mare, a cetățenilor în viața comunitară. De exemplu, în multe localități, numărul persoanelor care consideră că pot influența procesul de luare a deciziilor în localitate a crescut, în unele, cifra chiar dublându-se.

La fel, o schimbare a fost înregistrată și la nivel de implicare a cetățenilor în soluționarea problemelor din comunitate.

Deși nivelul de transparență și interes al cetățenilor față de activitatea APL-urilor este în creștere, rezultatele studiului denotă, în continuare, necesitatea accentuării transparenței procedurale a autorităților publice locale și o mai bună informare a cetățenilor, îndeosebi prin intermediul dezbaterilor publice. În rezultat, acțiunile administrației ar corespunde în mai mare măsură nevoilor și dorințelor cetățenilor.

Concluzii:

- Interesul redus ale cetățenilor pentru implicarea în viața publică și administrativă a comunităților locale denotă că populația nu cunoaște despre importanța participării în activitățile și deciziile administrației publice locale. Nici autoritățile publice locale nu stimulează participarea cetățenilor, cu toate că

implicarea acestora îmbunătățește performanța și imaginea instituțiilor democratice;

- Deși administrația publică locală este obligată să emită informații către cetățeni privind activitatea sa, pentru ca aceștia să poată înțelege corect direcțiile prioritare de dezvoltare, dar informația prezentată nu este întotdeauna clară și suficientă, ceea ce necesită

consolidarea competențelor autorităților publice locale în prezentarea acestora;

- Rezultatele studiului au evidențiat necesitatea accentuării transparenței procedurale a autorităților publice locale și o mai bună informare a cetățenilor, îndeosebi prin intermediul dezbaterilor publice. În rezultat, acțiunile administrației ar corespunde în mai mare măsură nevoilor și dorințelor cetățenilor;
- Studiul de impact al proiectului a relevat sporirea interesului cetățenilor pentru implicarea în viața publică și administrativă a comunităților. Aceasta denotă că, în contextul activităților desfășurate în cadrul proiectului, populației i s-a adus la cunoștință despre importanța participării în dezvoltarea comunitară. Prin intermediul acțiunilor desfășurate, s-a reușit sensibilizarea populației în sensul de mobilizare a lor, pentru a se implica în viața comunitară.

//RO// Pentru mai multe detalii, accesați

Studiul integral.

//EN// For more details, acces the Resume.

//RU// Для получения более подробной информации перейдите к Резюме.

Conferința de lansare și evaluare a proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative”

Activitate: Conferința de lansare a proiectului

Data: 14 iunie 2018.

Local: Centrul de Conferințe Summit Events, mun. Chișinău.

Participanți: 42 participanți (22 femei, 20 bărbați).

În cadrul evenimentului, a fost prezentat scopul, obiectivele și principalele activități ce urmează a fi desfășurate în perioada 2018-2020, în localitățile beneficiare ale proiectului. Participanții au făcut un schimb de păreri privind modalitățile de realizare a planurilor de acțiuni, de asigurare a vizibilității și a durabilității activităților din proiect, precum și despre sinergia cu alte proiecte, planuri și strategii în curs de implementare în comunitățile-țintă.

Principalii beneficiari sunt ONG-urile, APL și grupurile locale de inițiativă din 10 localități din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova.

La deschiderea conferinței, directorul executiv al Centrului Contact, Serghei Neicovcen, a menționat că salută receptivitatea organizațiilor care și-au manifestat interesul de a participa la acest proiect. El a precizat că spiritul de responsabilitate civică este unul de apreciat, iar fiecare localitate se va bucura de o îmbunătățire a procesului decizional, pentru că pune accent pe transparență.

În cadrul conferinței, Arcadie Baci, membru al Grupului Cetățenilor Activi a menționat că pro-

punerea de a participa la acest proiect a fost acceptată cu mare interes de administrația locală, pentru a putea comunica eficient cu oamenii din localitate. Transparența este principala noțiune necesară unei administrații puternice, susține Arcadie Baci.

Totodată, primarul de Glodeni, Stela Onuțu a menționat la evenimentul de lansare, că acest proiect reprezintă o mare bucurie pentru APL, fiind un beneficiu pentru localitate și că transparența va elimina unele probleme de comunicare dintre APL și comunitate.

Experta proiectului, Tatiana Șaptefrați, a spus că acest proiect vine să ajute implicit localitățile participante, care se vor bucura de mai multă transparență și cetățenii vor fi mai receptivi la proiectele APL.

Prezent la conferință, Ion Prisăcaru, reprezentantul Cămarilor de Stat, care a salutat inițiativa acestui proiect, a precizat că și scopul autorităților centrale este de a ajuta APL să aibă mai multă transparență, iar cetățenii să contribuie și să se implice în dezvoltarea localității.

Activitate: Conferința de evaluare a proiectului

Data: 24 ianuarie 2020.

Local: Centrul de Conferințe Summit Events, mun. Chisinau.

Participanți: 49 participanți (33 femei, 16 bărbați).

La eveniment au participat reprezentanți ai APL, ONG-urilor și activiști comunitari din localitățile Drochia, Glodeni, Dubăsarii Vechi, Ștefan Vodă, Mereni, Costești, Chetrosu, Gura Bîcului, Copceac și Leova, dar și experți, reprezentanți ai organizațiilor naționale și donatori.

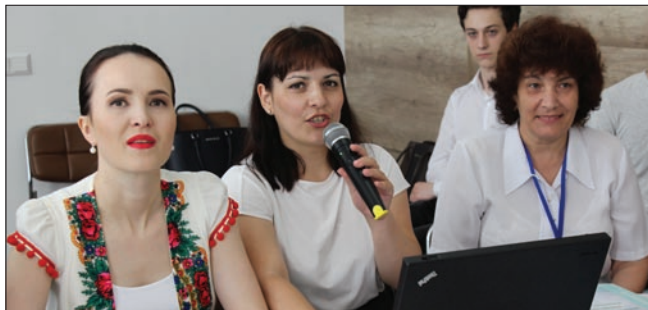
Pe parcursul celor doi ani, cât a durat proiectul, mai mulți activiști și reprezentanți ai societății civile din aceste localități, au desfășurat activități de sporire a transparenței autorităților publice locale și de încurajare a participării cetățenilor în procesul decizional, iar în cadrul acestui eveni-

ment, au vorbit despre rezultatele implicării lor.

„Datorită acestui proiect, am putut să ne facem auziți de către APL, de comunitate și să facem o platformă de comunicare, prin care să ne rezolvăm problemele”, a menționat Nicolae Nastas, membru al Mișcării Ecologiste din orașul Ștefan Vodă. În același context, Natalia Procopii-Scobioală, președinta AO „Genesis” din Mereni, a vorbit despre importanța implicării comunității în procesul de luare a deciziilor, dar și despre deschiderea autorităților față de locuitori.

Concluziile participanților implicați în proiect:

- Transparența, a devenit un termen cunoscut. Locuitorii de rînd îl utilizează conștient și în repetate situații;
- Autoritățile publice locale au devenit mai receptive și transparente, deși mai sunt cazuri cînd inițiativele comunității sunt ignorate;

- Au fost create platforme și instrumente de comunicare și asigurare a transparenței (panouri informative, pagini online, buletine informative, întâlniri). În acest fel și băștinașii din diaspora au căpătat acces la informație;
- A crescut nivelul de implicare și interes al locuitorilor față de problemele comunității etc.

La eveniment a fost prezentat și un studiu comparativ, realizat în cadrul proiectului, care a avut drept scop evaluarea nivelului de transparență și participare a locuitorilor în cele 10 localități beneficiare. Studiul a arătat că în aceste comunități, după doi ani de implementare a proiectului, transparența și implicarea cetățenilor a crescut.

Gala Transparenței locale

Data: 13 septembrie 2019.

Local: Centrul de Conferințe Summit Events, mun. Chișinău.

Participanți: 53 participanți (37 femei, 16 bărbați).

Cele mai bune practici în domeniul transparenței locale au fost premiate, în cadrul unei ceremonii naționale. Evenimentul a fost organizat de Centrul CONTACT, în calitate de beneficiar al proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale din Republica Moldova prin implementarea politicilor participative”, cu suportul financiar al Fondului pentru Democrație al Națiunilor Unite (UNDEF).

Gala Bunelor Practici în domeniul Transparenței Locale din Republica Moldova reprezintă un eve-

niment național important, prin intermediul căruia sunt apreciate și celebrate public cele mai bune practici în implementarea planurilor locale de transparență și acces la informație.

„Gala de Premiere are scopul de a face cunoscută experiența și rezultatele remarcabile ale premianților și îndemnăm ca și alte localități să identifice și să disemineze bunele practici în continuare. Centrul CONTACT nu renunță să susțină societate civilă din toate regiunile Moldovei, deoarece promovarea guvernării transparente și responsabile este una dintre direcțiile strategice de activitate ale organizației”, a menționat directorul executiv al Centrului CONTACT, Serghei Neicovcen, la deschiderea ceremoniei naționale de premiere ale celor mai bune practici.

Premianții sunt:

1. Orașul Ștefan Vodă - Promovarea transparenței APL prin implicarea elevilor din liceu în implementarea proiectelor;
2. Localitatea Mereni – Promovarea transparenței prin crearea parteneriatului APL-Societate Civilă;
3. Localitatea Chetrosu – Promovarea transparenței APL prin dezvoltarea parteneriatului ONG - mass-media;
4. Orașul Glodeni – Promovarea transparenței APL prin informarea cetățenilor în regim on-line, filmarea și transmiterea prin internet a ședințelor Consiliului orașănesc;
5. Orașul Drochia – Receptivitatea APL față de solicitările grupurilor de interese;
6. Localitatea Gura Bîcului – Promovarea transparenței APL prin implicarea echipei de voluntari, Lideri de Opinie Comunitară;
7. Localitatea Costești - Promovarea transparenței APL prin intermediul editării buletinelor informative și al forumurilor on-line;
8. Localitatea Copceac, UTAG - Promovarea transparenței APL prin informarea radiofonică a cetățenilor;
9. Orașul Leova - Promovarea transparenței APL prin organizarea întâlnirilor cu cetățenii din cartierele orașului;
10. Localitatea Dubăsarii Vechi - Promovarea transparenței APL prin actualizarea permanentă a panourilor informative, instalate în locurile publice.

Campania media

În cadrul campaniei media organizată în localitățile beneficiare, au fost realizate următoarele activități:

2 articole de analiză

Articol 1 - Calea spre soluționarea problemelor este transparența

Centrul Contact a elaborat un articol de analiză a proiectului, „Sporirea transparenței administrației publice locale prin implementarea politicilor participative”. Materialul vine cu informații despre cum poate fi obținută transparența într-o localitate, dar și de ce participarea cetățenilor este un factor determinant. La fel, în analiză sunt oferite exemplele pozitive de participare în procesul de luare a deciziilor la nivel comunitar a celor 10 localități implicate în proiect. Ce probleme locale

au fost rezolvate și cum transparența APL și implicarea locuitorilor au influențat aceste rezultate, vedeți în acest [ARTICOL](#)

Articol 2- Transparență în gestionarea bugetului local: criteriu al administrării eficiente

Transparența și participarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor, poate influența formarea și gestionarea bugetului local. Un articol analitic, în acest sens, a fost elaborat de către Centrul Contact în cadrul proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale prin implementarea politicilor participative”. Articolul integral, poate fi accesat [AICI](#).

Cel puțin 10 articole tematice

Elaborarea și publicarea în presa periodică locală, regională sau națională a articolelor, în care au fost elucidate diferite aspecte ale activității

autorităților și instituțiilor publice de asigurare a transparenței decizionale, a accesului cetățenilor la informațiile de interes public, implicarea cetățenilor în soluționarea problemelor comunităților. Articolele se referă la practici de succes, experiențe pozitive din activitatea APL și organizațiilor societății civile în domeniile relevante proiectului, la problemele și impedimentele cu care se confruntă cetățenii și organizațiile lor în raport cu autoritățile publice în domeniul transparenței și accesului la informație etc. Publicațiile reflectă în mod special situația din localitățile beneficiare ale proiectului, dar nu se limiteze doar la ele.

Articolele elaborate sunt:

Ziarul local și regional: "Adevărul de Anenii Noi":

1. CHETROSU, Anenii Noi: „În domeniul transparenței decizionale suntem de aceeași parte a baricadei”
2. COSTEȘTI, Ialoveni: Transparența și implicarea au devenit tradiție!
3. DUBĂSARII VECHI, Criuleni: Transparența e un atu pentru administrația publică!
4. GURA BÎCULUI, Anenii Noi: Transparența și comunicarea permanentă cu oamenii sunt necesare pentru a contracara dezinformarea!

5. MERENI, Anenii Noi: Lumea s-a obișnuit cu faptul că la primărie se muncește!

Revista "Robotay I otdyhai":

6. DROCHIA - Каждый – может!

7. GLODENI - Accesul la informație cum beneficiaz eu de el

8. LEOVA – Transparența responsabilizează

9. ȘTEFAN VODĂ – Штефан Водэ решает проблему мусора

10. COPCEAC – Открытость рождает доверие

11. Transparența: provocări comune

12. Gala Transparenței: De aceeași parte a baricadei / На одной стороне баррикад

Revista Funcționarul Public:

13. Buna guvernare locală - Mai aproape de cetățeni, mai deschiși către oameni

14. Managementul finanțelor publice - O localitate este puternică fiind bine informată, Gura Bîcului.

10 emisiuni TV

Producerea și difuzarea a 10 emisiuni TV, au fost realizate pe teme relevante proiectului. Este

vorba despre interviuri, talk-showuri, reportaje sau emisiuni de autor realizate inclusiv cu implicarea reprezentanților localităților beneficiare ale proiectului.

Emisiunile TV produse sunt:

1. TV PRIM - Transparență și participare în orașul GLODENI

<https://www.youtube.com/watch?v=LrwBsbOe-AU&feature=youtu.be>

2. TV PRIM - Transparență și participare în orașul DROCHIA

<https://www.youtube.com/watch?v=gAi-xuiQPil&feature=youtu.be>

3. TV8, Emisiunea Regional cu Mihail Sircheili - Транспарентность местных органов самоуправления.

<http://tv8.md/tv8-show/регионалы-с-михаилом-сиркели-15-05-19-транс/>

4. IMPORTANT cu Liviu Moraru, TVC 21. Program tematic, despre sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative a societății civile.

<https://www.youtube.com/watch?v=ScQovrd12Q0>

5. Nokta Talk_Дмитрий Янул-Ирина Селезнёва. Друзья, представляем вашему вниманию новый формат, Nokta Talk, где с экспертами, молодыми людьми, представителями власти и гражданского общества обсуждаем важные для Гагаузии темы, В первом выпуске Nokta Talk говорим о прозрачности процесса принятия решений на местном уровне в Гагаузии
<https://www.facebook.com/watch/?v=558396221359292>
6. Nokta Talk_Anastasov-Neicovcen. Очередной выпуск Nokta Talk с участием примара мун. Комрат, Сергея Анастасова и директора центра Контакт Сергея Нейковчена. Говорим о прозрачности деятельности примэрии Комрат и не только.
<https://www.facebook.com/watch/?v=383684615616930>
7. IMPORTANT cu Liviu Moraru, TVC 21. Program tematic, despre sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative a societății civile.
<https://www.youtube.com/watch?v=ShCYzz5aJcM&t=12s>
8. Nokta Talk_ Прозрачность принятия решений в примэрии Чадыр-Лунги. Прозрачность принятия решений в Чадыр-Лунгском Совете и примэрии, почему в Чадыр-Лунгском мунсовете нет оппозиции, и как жители и власти города не могут добиться от предприятия АпаТермо ответов на вопрос о качестве воды и тарифах.
<https://www.youtube.com/watch?v=OgfVnCK16yc&feature=youtu.be>
9. TV PRIM - Transparență și participare în orașul LEOVA
<https://www.youtube.com/watch?v=jl4C9s-SriU>
10. TV PRIM - Transparență și participare în orașul ȘTEFAN VODĂ
<https://www.youtube.com/watch?v=eCfZvtK50nl>
11. Radio Noroc - Dimineața pe Răcoare – Transparența și participarea locală Mereni
<https://www.facebook.com/radionoroc/videos/601675520675960/>

Ghidul cetățeanului activ

Ghidul cetățeanului activ este elaborat pentru membrii grupurilor locale de inițiativă, activiștii organizațiilor neguvernamentale, precum și pentru oricare cetățean, care consideră drept o responsabilitate civică, implicarea în gestionarea treburilor publice.

Ghidul răspunde la întrebări de tipul:

- Ce este participarea cetățenească?
- De ce este necesară participarea cetățenească?
- Care sunt factorii participării cetățenești?
- Care sunt tehnicile ce pot fi utilizate în procesul de participare cetățenească?

Ghidul vă va ajuta să vă implicați plenar în procesul decizional local, în elaborarea și realizarea planurilor locale de dezvoltare comunitară, dar și în monitorizarea și evaluarea activității autorităților publice locale.

Ghidul cetățeanului activ este elaborat în limbile română și rusă și poate fi descărcat aici
www.contact.md/doc/ghid_2018_RO_integral.pdf
www.contact.md/doc/ghid_2018_RU_integral.pdf

Ghidul de transparență în activitatea autorităților publice locale

Asigurarea transparenței în activitatea autorităților publice, inclusiv în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, este un principiu esențial pentru dezvoltarea unui stat democratic bazat pe respectarea drepturilor omului. Implicarea cetățenilor în procesul decizional, dar și informarea deplină a acestora, contribuie la promovarea unor administrații publice transparente, adoptarea unor decizii ce ar corespunde necesităților cetățenilor. Autoritățile publice s-ar bucura de susținerea societății și ar spori gradul de apropiere a acestora de cetățenii din localități.

Totodată, participarea cetățenilor la gestionarea treburilor publice, care poate fi asigurată prin intermediul unui spectru larg de metode și a unui instrumentar complex, contribuie la formarea unei platforme comune de educare civică a cetățenilor și responsabilizarea reciprocă a reprezentanților administrației publice și a cetățenilor prin stabilirea unui dialog eficient și constructiv. La fel, această practică conduce la o legitimitate mai mare a acțiunilor, deciziilor și politicilor adoptate de autoritățile publice locale.

Publicația de față a adus în atenția autorităților publice locale, a cetățenilor, organizațiilor societății civile, grupurilor de inițiativă un model de elaborare participativă a planurilor locale de asigurare a transparenței și accesului la informație în activitatea primăriei și a consiliului local sau raional. Ghidul este un îndrumar pentru cei care lu-

crează în administrația publică, precum și pentru membrii societății civile, care își propun să contribuie la inițierea, elaborarea, discutarea și adoptarea unui document de politici locale care ar duce la mărirea gradului de transparență în cadrul organelor administrației publice locale. Ghidul descrie principiile, principalele etape, actorii implicați în elaborarea unor astfel de documente și oferă unele modele de documente necesare pentru a elabora un plan de dezvoltare a transparenței și asigurare a accesului la informație.

Ghidul de transparență în APL a fost elaborat în limbile română, engleză și rusă și poate fi descărcat aici:

www.contact.md/doc/GHID_Transparenta_2018_RO_compl.pdf

www.contact.md/doc/GHID_Transparenta_2018_EN_compl.pdf

www.contact.md/doc/GHID_Transparenta_2018_RU_compl.pdf

CAPITOLUL II

Activități cu grupurile de cetățeni activi (GCA)

1. Identificarea și selectarea a 10 localități beneficiare ale proiectului;
2. Crearea și consolidarea în fiecare localitate a grupurilor cetățenilor activi (GCA);
3. Instruirea membrilor GCA;
4. Elaborarea de comun cu autoritățile publice a planurilor locale de aprofundare a transparenței și asigurare a accesului la informație;
5. Susținerea a 30 de proiecte locale orientate spre sporirea transparenței și asigurarea accesului la informație;
6. Defășurarea campaniei de advocacy (Săptămîna transparenței la nivel local);
7. Pregătirea și desfășurarea dezbaterilor publice în probleme locale de interes deosebit.

Identificarea și selectarea a 10 localități beneficiare ale proiectului

Conform proiectului, a fost elaborat ghidul și formularul de aplicare pentru comunități, care a fost consultat cu echipa de proiect.

Criterii de eligibilitate pentru selectarea localităților:

- ✓ comunități eligibile (sate, comune, orașe) cu un număr de populație între 3000-10 000 de locuitori;
- ✓ în mod prioritar sunt susținute comunitățile care nu a avut sau au o experiență mică

în realizarea proiectelor de promovare a transparenței și accesului la informație, dar care doresc să promoveze aceste principii în activitatea lor.

La concurs din partea comunității au putut aplica:

- ONG -uri create la nivel local care activează în comunitățile aplicante;
- APL;
- Grupuri locale de inițiativă.

Procesul de evaluare a fost unul competitiv. Au fost depuse 18 formulare de aplicare care au trecut printr-un proces de evaluare minuțios, efectuat de către o Comisie de selectare, formată din 3 experți independenți.

În mod prioritar au fost susținute comunitățile care nu au o experiență în realizarea proiectelor de promovare a transparenței și accesului la informație, dar care doresc să promoveze aceste principii în activitatea lor. Ca urmare, au fost selectate următoarele 10 comunități:

Zona Nord:

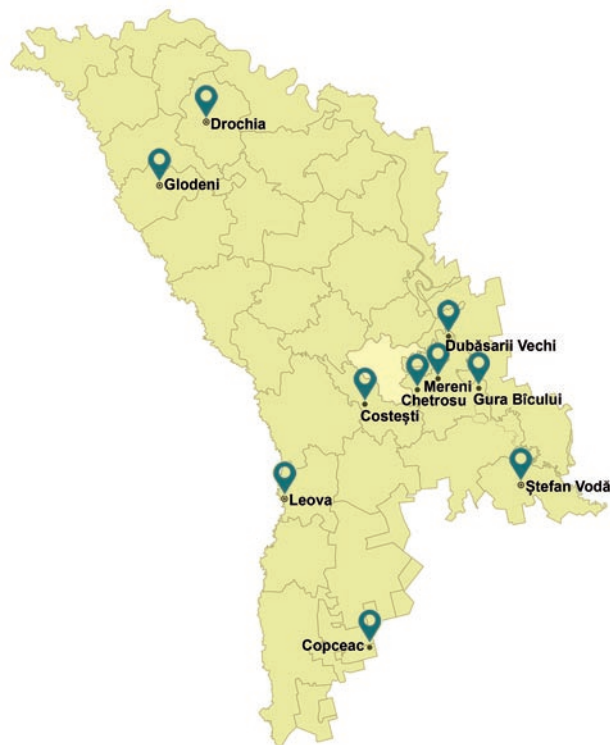
- 1). Orasul Drochia
- 2). Orasul Glodeni

Zona Centru

- 3). Dubasarii Vechi, Criuleni
- 4). Mereni, Anenii Noi
- 5). Chetrosu, Anenii Noi
- 6). Costesti, Ialoveni
- 7). Gura Bicului, Anenii Noi

Zona Sud

- 8). Copceac, Ceadâr Lunga UTAG
- 9). Orasul Leova
- 10). Orasul Stefan Voda

Crearea și consolidarea în fiecare localitate a grupurilor cetățenilor activi (GCA)

În toate cele 10 localități beneficiare au fost desfășurate:

1. sesiunea de informare, cu durata de 1 zi în toate 10 localități beneficiare și crearea grupului cetățenilor cu inițiativă (GCA). În toate zece localități au participat 201 persoane (149 femei, 52 bărbați);
2. sesiunea de instruire cu durata de 1 zi cu membrii GCA (15 persoane) pentru elaborarea planului de acțiuni a grupului și aprobarea Regulamentului GCA. În toate zece localități au participat 168 persoane (112 femei, 56 bărbați).

De menționat, că cetățenii au manifestat un interes sporit pentru a fi incluși în acest GCA. În unele localități numărul de doritori depășea cu mult cifra 15.

În cadrul ședințelor s-a discutat proiectul Planului de activitate GCA și regulamentul de activitate.

În rezultatul discuției au fost introduse mai multe propuneri, inclusiv periodicitatea desfășurării ședințelor de lucru a GCA. A fost stabilit ca inițial GCA să se întrunească lunar pentru a consolida capacitățile Grupului și a stabili un proces de comunicare eficient atât cu autoritățile locale cât și cu cetățenii din localitate. Între GCA și APL a fost încheiat Memorandum de parteneriat.

Instruirea membrilor GCA

Au fost desfășurate 2 zile de instruire pentru 150 membrii GCA. Prima zi de instruire a fost în domeniul transparenței și accesului la informație în APL și a doua instruire referitor la monitorizare după aprobarea planului de către autoritățile locale.

Metodologia și materialele pentru participanții la instruriri au fost discutate și aprobate împreună cu experții responsabili de localități și echipa de proiect în cadrul ședințelor de lucru organizate. Instruirile au întrunit membrii grupului GCA, APL, ONG și alți cetățeni activi din localitate.

În cadrul instruirilor s-a constatat că informația prezentată a fost utilă participanților, dat fiind faptul că au fost adresate multiple întrebări privind modul de organizare a audierilor, dezbaterilor

publice, precum și accesul la informație a cetățenilor atât de ordin local, regional cât și național.

Numărul total de participanți la ambele ateliere este de 284 persoane (200 femei și 84 bărbați).

Elaborarea, de comun cu autoritățile publice, a planurilor locale de aprofundare a transparenței și asigurare a accesului la informație

Experții, împreună cu participanții la atelierul de elaborarea a planului de transparență și acces la informare, au examinat situația actuală privind transparența activității autorităților publice locale și a accesul cetățenilor la informația de interes public și au identificat, comentat, părțile tari și slabe ale activității primăriei și consiliului local în domeniul implicării cetățenilor în procesul decizional, asigurării informării locuitorilor despre activitățile curente și politicile publice ale APL, asigurarea accesului la informația deținută de autorități.

În același timp, au fost identificate oportunitățile existente în localitate, pentru perfecționarea acestei activități, precum și obstacolele care ar putea surveni.

Analiza dată a servit drept sursă de informare pentru elaborarea de către experții proiectului a profilului APL în domeniul transparenței și accesului la informație.

Pentru realizarea acestei activități au fost desfășurate ateliere cu durată de 3 zile, cu membrii GCA, în fiecare comunitate beneficiară.

În total, la atelierele de elaborare a planurilor de transparență, au participat 173 persoane (124 femei, 49 bărbați).

Elaborarea planului de transparență locală a fost un adevărat proces de creație a membrilor GCA. Pe parcursul elaborării planului au avut loc discuții consistente cu referire la importanța și

ordinea plasării activităților în acest plan. Acoperirea financiară a acestui plan a fost un alt subiect de discuție a procesului. Pe parcursul elaborării planului au fost prezenți și autorități, astfel s-a ținut cont de acest plan la planificarea bugetului pentru anul 2019.

Fiecare grup de cetățeni activi din cele 10 localități beneficiare a fost familiarizat cu procedura de organizare și desfășurare a audierilor publice. Fiecare grup a fost responsabil de oferirea recomandărilor pentru îmbunătățirea planului de transparență și acces la informare, pînă la data de aprobare la ședința consiliului local.

Notă. Fiecare decizie și inclusiv planul este ținut și plasat pe panoul informativ elaborat în cadrul proiectului, pentru mediatizare și informarea cetățenilor.

În cadrul evaluării activităților, participanții au menționat:

- Procesul de analiză SWOT a situației în domeniul asigurării transparenței a fost o adevărată provocare pentru membrii GCA. În acest proces de analiză am recunoscut că această metodologie, folosită de experții Centrului CONTACT, ne-a permis să identificăm ideile care nu ar fi putut descoperite pe alte căi. Rezultatele analizei, de fapt, reprezintă o radiografiere a situației la moment din localitate;
- Activitățile din cadrul proiectului ne-au ajutat să consolidăm capacitățile APL, ONG și GCA, inclusiv a stabili un proces de comunicare eficient atât cu autoritățile locale cât și cu cetățenii din localitate;
- Activitățile și instruirile organizate în localitatea noastră au contribuit la eficientizarea dialogului dintre cetățeni și autoritățile locale și au mobilizat cetățenii, pentru a lua parte activă în procesul decizional;
- Instruirile au fost benefice și foarte productive, iar participanții au apreciat calitatea informațiilor obținute în cele două zile de instruire;
- Am lucrat practic și am primit materiale de suport foarte bune pentru a planifica campanii în localitățile noastre;
- Au apărut foarte multe idei noi despre activitățile ce pot fi organizate cu scop de colectare a fondurilor;
- Am înțeles că la problemele comunitare există soluții, doar că acestea trebuie căutate și valorificate resursele locale în acest scop.

Susținerea a 30 de proiecte locale orientate spre aprofundarea transparenței și asigurare a accesului la informație

Echipa de proiect, împreună cu experți/facilitatori ai proiectului, în cadrul ședințelor de lucru, au elaborat ghidul și cererea de finanțare, care urma să fie completată și înaintată din partea localităților beneficiare.

În luna august 2018, în comun cu grupurile cetățenilor activi, reprezentanții administrației publice locale, societății civile din cele 10 localități beneficiare ale proiectului, au fost instruiți în scrierea cererilor de finanțare.

După instruirile desfășurate în localități, membrii grupurilor cetățenilor activi urmează a elabora și înainta spre finanțare, câte 3 proiecte comunitare, orientate spre sporirea transparenței în activitatea APL și implicarea cetățenilor în procesul decizional.

Activitățile susținute de Centrul CONTACT au sprijinit societatea civilă și autoritățile publice în realizarea prevederilor planurilor locale de apro-

fundare a transparenței și asigurare a accesului la informație, elaborate în cadrul proiectului. Au fost acordate câte 3 granturi, în valoare de 2000 USD și doua granturi, în valoare de 1000 USD fiecare. Prioritate s-a acordat inițiativelor de parteneriat, proiectelor care vor avea contribuție din partea APL, mediul de afaceri, cetățeni etc.

Numărul total de participanți la atelier a fost de 125 persoane (100 femei și 25 bărbați).

În procesul de identificare a ideilor de proiect și scriere a cererilor de finanțare a fost o discuție intensivă. Motivul fiind faptul că până acum activitățile întreprinse pe acest segment, practic au lipsit.

Au fost susținute financiar activitățile care vor contribui la:

- ✓ Elaborarea/actualizarea paginilor Web ale APL și/sau ale localităților;
- ✓ Crearea unor posturi (noduri) de radio locale;
- ✓ Procurarea, instalarea și întreținerea camerelor video pentru transmiterea în direct a ședințelor publice;
- ✓ Elaborarea și multiplicarea buletinelor informative ale APL;

- ✓ Confecționarea, amplasarea în locurile publice și completarea panourilor informative, boxelor de idei, a bannerelor portative;
- ✓ Desfășurarea unor campanii de informare și conștientizare a cetățenilor;
- ✓ Instruirea consilierilor locali și funcționarilor publici în domeniul transparenței;
- ✓ Desfășurarea săptămânii transparenței conform unor planuri separate;
- ✓ Audieri, dezbateri, întruniri și ședințe publice;
- ✓ Flash-moburi, expoziții, velohore, etc.

La începutul lunii septembrie 2018, a fost lansat anunțul de colectarea a cererilor de finanțare, distribuit în rețele de socializare și plasat pe pagina web a Centrului CONTACT. Cerințe față de gestionarul financiar al grantului, adică ONG-ul care va gestiona financiar grantul, trebuia să îndeplinească următoarele condiții:

1. Să fie înregistrat și să dispună de un certificat de înregistrare;
2. Să dispună de un management financiar adecvat (cont bancar curent, politici contabile bine

definite, lipsa datoriilor față de diferiți creditorii etc.);

3. Să confirme printr-o notă, în scris, disponibilitatea de a gestiona grantul oferit de Centrul CONTACT.

Doritorii să aplice la concurs au prezentat următoarele documente:

1. Cererea de finanțare completată;
2. Scrisoare de susținere din partea APL și/sau a altor instituții publice din localitate (opțional).

Au fost depuse 32 de cereri de finanțare care au trecut printr-un proces de evaluare cu anumite recomandări, efectuate de către o Comisie de selectare, formată din 3 experți independenți.

În final, 30 de proiecte au fost recomandate pentru finanțare.

Prin realizarea acestor miniproiecte, ne-am propus să instituim noi căi de comunicare dintre cetățeni și administrația publică locală.

Activitatea de semnare a contractelor de grant

Data: 14 decembrie 2018.

Local: Centrul de Conferințe Summit Events, mun. Chișinău.

Participanți: 26 participanți (13 femei, 13 bărbați).

În cadrul evenimentului au fost prezentate metodele de conclucrare dintre administrația publică locală, asociația obștească și grupul de cetățeni activ creat în fiecare localitate beneficiară. La fel, au fost explicate condițiile de raportare narativă și financiară, actele și documentele necesare pentru raportare. Participanții au făcut un schimb de păreri privind modalitățile de realizare a planurilor de acțiuni, de asigurare a vizibilității și a durabilității activităților din proiect, precum și despre combinarea cu alte proiecte, planuri și strategii în curs de implementare în comunitățile-țintă.

Principalii gestionari ale celor 30 de minigranturi sunt 11 ONG-uri active, care și-au propus să sporească transparența și să participe la viața publică a comunităților, APL și grupurile locale de inițiativă din 10 localități beneficiare din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova.

Coordonatorul proiectului a venit cu o serie de recomandări, îndrumări metodice la implementarea cu succes a proiectelor de aprofundare a transparenței și asigurarea accesului la informație. Activitățile care au fost implementate în localitățile beneficiare ale proiectului sunt: crearea posturilor locale de radio, desfășurarea unor audieri și dezbateri publice, transmisiuni în direct ale ședințelor publice, participarea la ședințele consiliului local, editarea unor buletine informative, crearea și menținerea paginilor web ale localităților etc.

Prin realizarea acestor minigranturi, în cele 10 localități beneneficiare ale proiectului, Centrul CONTACT și-a propus să instituie noi căi de comunicare dintre cetățeni și administrația publică locală, a menționat, Liliana Porumb, coordonatoare de proiect.

Pînă în prezent, în localitățile beneficiare s-au reușit următoarele:

✓ Comuna Chetrosu, satul Mereni, Costești, orașele Drochia, Ștefan Vodă, Leova și Glodeni

au reușit să editeze mai multe numere ale Buletinului Informativ local;

- ✓ Ștefan Vodă, Gura Bîcului, Copceac și Chetrosu au instalat echipamentul audio-video în sala de ședințe a Primăriilor;
- ✓ Localitățile Mereni și Chetrosu au elaborat și lansat paginile web ale comunităților locale;
- ✓ Localitățile Gura Bîcului, Copceac și Dubăsarii Vechi au instalat echipament necesar pentru nodurile radiofonice, unde cetățenii din aceste localități au fost informați și sensibilizați prin radio local care transmite zilnic noutățile din localitate, inclusiv deciziile de către autoritățile publice locale;
- ✓ Ziua ușilor deschise la primăria Mereni s-au desfășurat cu implicarea tinerilor la luarea deciziilor, privind amenajarea teritoriului satului și a altor idei de proiecte venite din partea acestora;
- ✓ Primara localității, Colesnic Ludmila și Coordonatorul CLT, Leu Marta, le-au susținut ideile de perspectivă și i-au încurajat cu implicarea directă din partea APL-ului;

Defășurarea campaniei de advocacy (Săptămîna transparenței la nivel local)

Pentru materialele elaborate în cadrul campaniei de advocacy a fost contractată o companie care a elaborat următoarele materiale:

1. Elaborarea logo campania de advocacy;
2. **4 postere** format A1, cu tematica și informația despre transparența și participare cetățenilor la procesul decizional;
3. **10 banere** cu informații privind aspectele legate de transparență, drepturile cetățenilor de a fi informați, bugetele locale;
4. **1000 leaflete** de promovare a planului de transparență, specific pentru fiecare localitate;
5. **1000 leflete** despre transparență și participarea cetățenilor la nivel local;
6. Confecționarea a **200 de maiouri** cu logoul și însemnele proiectului;
7. **100 de genți pentru voluntari (ecobags).**

La mijlocul lunii mai în fiecare localitate beneficiară în proiect a fost realizată Săptămîna transparenței la nivel local.

O echipă, din cel puțin 10 voluntari, echipați cu genți, tricouri și chipiuri, leflete și postere au mers prin instituții, localitate și au distribuit informații. La fel în cadrul programului s-a inclus și dezbaterea publică desfășurată în fiecare localitatea pe probleme locale de interes sporit.

Planul zilelor de transparență a presupus următoarele acțiuni:

- ✓ Aducerea în ordine a panourilor informative existente și pregătirea mesajelor pentru siste-

- ✓ Au fost organizate Campaniile de informare a cetățenilor și a tuturor persoanelor interesate despre activitatea consiliului local, comunal, orașenesc;

- ✓ În majoritatea localităților beneficiare au fost elaborate și aprobate reguli interne de asigurare a transparenței și accesului la informație.

Toate ideile de proiect sunt sistematizate și u fost publicate într-o broșură cu istoriile de succes din fiecare localitate, care poate fi descărcată aici:

mul audio de informare și localitate și completarea acestora cu informații actuale;

- ✓ Crearea clubului „Tânăr reporter” din satul Costești;
- ✓ Pregătirea Buletinului informativ „Investește în tine, dezvoltă comunitatea!”;
- ✓ Selectarea și pregătirea unui grup de voluntari care să răspândească Buletinul informativ și materialele de informare, în zilele de transparență;
- ✓ Instalarea unui Cort pentru informarea cetățenilor privind Transparența în localitate, în timpul sărbătorii „Hramul satului”, inclusiv și amenajarea expoziției de banere;
- ✓ Dezbateri publice comunitare la tema selectată de Grupul Cetățenilor activi din comunitate;
- ✓ Ziua ușilor deschise în instituțiile publice din localitate:

1. Biblioteca Publică: vizită, la care au fost prezenți: șefa bibliotecii, copii care beneficiază de servicii, cîț și părinții lor, reprezentanții APL. Prezentarea informației succinte despre activitatea bibliotecii;
2. Școala de Arte la care au fost prezenți: directorul școlii de arte, elevii, părinții. Prezentarea informației succinte despre activitatea curentă și probleme cu care se confruntă instituția;
3. Organizarea ușilor deschise la Primarie.

Pregătirea și desfășurarea dezbaterilor publice în probleme locale de interes deosebit

În cadrul Zilelor de Transparență, în 10 localități beneficiare ale proiectului, au fost desfășurate dezbateri publice. În localitățile Costești, Dubăsarii-Vechi, Chetrosu, Gura Bîcului, Mereni, Copceac, precum și în orașele Leova, Drochia, Glodeni și Ștefan Vodă, cetățenii au fost să participe la dezbateri publice pe subiecte de interes public.

Printre subiectele care au fost puse în discuție, se numără: contribuția cetățenilor la proiectele locale de infrastructură, arenda taberei de odihnă „Zorile Nistrene”, Gestionare deșeurilor în orașul Ștefan Vodă, problemele privind situația ecologică și prestări de servicii comunale (apa, canalizare și evacuarea gunoierului) din comunitate și identificarea căilor de soluționare a lor, majorarea tarifului la apă potabilă, reparația geamurilor la LT „Emil Necula” sau Amenajarea terenului sportiv pentru tinerii din localitate.

Totodată, localnicii au discutat despre metoda de colectare a deșeurilor menajere de pe teritoriul orașului Glodeni, renovarea rețelei de apeduct și tratarea apei potabile, situația ecologică precară a rezervației naturale „Lebăda albă” (unde se află stația de pompare și filtrare a apei potabile pentru orașul Leova).

CAPITOLUL III

Produse, rezultate, impact

- 10 reprezentanți ai APL mai deschiși spre colaborare cu cetățenii și mai aproape de problemele cetățenilor;
- 11 ONG-uri beneficiare de minigraturi în domeniul transparenței și participării cetățenilor la procesul decizional;
- 10 grupuri de cetățeni activi și 10 planuri de transparență și acces la informații adoptate și asigură un nivel sporit între autoritățile locale și OSC;
- 284 de membrii ai societății civile din 10 comunități beneficiare au fost instruiți și capacitați în elaborarea și monitorizarea politicilor locale transparente, scriere de proiecte;
- Campanie de Advocacy desfășurată care include Săptămîna transparenței în fiecare localitate beneficiară și realizarea unei dezbateri publice cu rezolvarea unei probleme de interes sporit pentru comunitate;
- Campania Media realizată care include:
 - 2 articole de analiză;
 - 14 articole despre tematica proiectului în presa locală, regională și națională;
 - 10 emisiuni TV;
 - 4 emisiuni radio.

CAPITOLUL IV

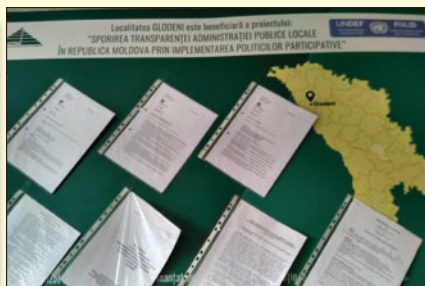
Concluzii și recomandări:

- Proiectele implementate au contribuit substanțial la sesizarea autorităților publice locale privind importanța și necesitatea sporirii gradului de transparență a activității APL și asigurării accesului cetățenilor la informațiile de interes public. În opinia managerilor proiectelor, activitățile desfășurate au consolidat vădit dialogul și relațiile de parteneriat în comunitate, au contribuit în mare măsură la sporirea numărului de inițiative sociale înaintate de cetățeni, precum și la creșterea nivelului de implicare a acestora în procesul decizional, în soluționarea problemelor locale (Gura Bîcului, Copceac);
- În unele localități (Gura Bîcului, Costești, Glodeni, Ștefan Vodă) deja se observă o creștere a nivelului de încredere a cetățenilor în activitatea primăriei, CL., respectiv, a sporit și numărul locuitorilor care se adresează cu diverse probleme cu care se confruntă și doresc să fie soluționate la ședințele CL. Dacă până acum, în aceste localități, se interesau de ședințele CL numai persoanele care aveau de soluționat careva probleme personale, actualmente, la ședințe se prezintă și locuitori care nu neapărat au înaintat o solicitare – menționează directorii de proiecte din aceste localități;
- Discuțiile individuale și în focus-grupuri cu beneficiarii proiectelor confirm faptul că, datorită proiectelor implementate, locuitorii, în mare parte, se interesează despre activitățile desfășurate de către APL, cunosc despre panourile informative, transmisiunile on-line a ședințelor CL;
- În unele localități (Gura Bîcului, Copceac, Dubăsarii Vechi, Drochia, Leova) a fost îmbunătățită considerabil calitatea difuzării on-line a ședințelor CL, difuzarea informațiilor despre activitatea APL;

- În vederea sporirii transparenței activității APL, CL, informării cât mai bine a locuitorilor despre activitățile curente și politicile publice ale APL, sporirii accesului cetățenilor la informațiile de interes public sunt utilizate diverse canale de comunicare: Instagram, TV local, materiale informative, postări on-line, comunicare prin intermediul GLOC (Grupul Liderilor de Opinie Comunitari), pe conturile Facebook a instituțiilor, buletine informative, inclusiv electronice, reviste radiofonice, rețele de socializare, panouri informative, președinții comitetelor de stradă organizează discuții cu cetățenii, au fost actualizate site-urile primăriilor;
- Relevantă este și experiența de constituire a unui mecanism de comunicare directă cu cetățenii – Forum Online, unde locuitorii au posibilitatea (chiar și fără a se loga) de a adresa întrebări specialiștilor din Primăria Costești și să obțină răspuns într-un mod operativ. Astfel, datorită Forumului, paginii Web a primăriei, cetățenilor li se oferă posibilitatea de a interacționa și a simplifica soluționarea problemelor legate de serviciile și activitatea primăriei APL. Cetățenii din localitate vin la CL, APL cu diverse propuneri de dezvoltare comunitară (ex. iluminat stradal, reparații etc.).

Această publicație a devenit posibilă datorită susținerii financiare acordate de Fondul pentru Democrație al Națiunilor Unite (UNDEF), în cadrul proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative”, implementat de Centrul CONTACT.

Opiniile exprimate în articol emisiunii aparțin autorului și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorului.